

Har du tænkt tanken?

På ÅLF's generalforsamling 14. marts 2014 er der valg til styrelsen. Har du lyst til at være med til det politiske arbejde i foreningen og vil vide mere om det? Kontakt næstformand Dorthe Ryom Fisker doft@dlf.org – 8613 0388

Samsø uden arbejdstidsaftale

Samsø Kommunes kommunalbestyrelse vedtog på kommunalbestyrelsesmødet den 23. oktober 2013 at opsigte den nuværende arbejdstidsaftale (Samsømodellen) for lærerne og børnehaveklasselederne ved Samsø Skole. Samtidig vedtog de ikke at indgå nye aftaler. ÅLF har kontakttet byrådsmedlemmerne og opfordret til at tage arbejdstidsaftalerne på i fællesskab og lave en aftale, der giver den bedst mulige folkeskole til gavn for øens elever, skolens ledelse og lærere.

PLUS på plads

BUPL Århus' og ÅLF's fælles tænke- og idéudviklingstank, PLUS, har ligget underdrejet på grund af forårets lockout og eftersommerens arbejde med en lokal aftale omkring lærernes arbejdstid. Tænketanken har nu genoptaget arbejdet.

– Det er i forbindelse med folkeskolereformen mere end nogensinde vigtigt, at lærerne og pædagogerne står sammen – det gør helt klart en forskel, siger faglig sekretær i BUPL-Århus, Carin Weibull.

Det synspunkt deler næstformand i ÅLF, Dorthe Ryom Fisker, som understreger, at det er vigtigt, at en længere skoledag opleves som sammenhængende og meningsbærende for både elever og medarbejdere.

– Kun ved et tæt samarbejde mellem lærere og pædagoger kan vi sikre denne sammenhæng.

PERSONALET

sætter gang i medlemsfesten 14. marts

i kalenderen

Generalforsamling med valg til styrelsen og efterfølgende medlemsfest.

Radisson Blu Scandinavia Hotel Aarhus fredag den 14. marts 2014.

Fra PLUS' indledende drøftelser i januar 2013.

Forandringskurven er stejlt opadgående

Forandringer spørger ikke om lov ... de kommer bare. Sådan lød overskriften på et oplæg om forandringsprocesser fra forfatter og cand.psych. Helen Christensen på dette års kurser for TR'erne i ÅLF.

Hun ser forårets lockout af lærerne og det efterfølgende reageringsindgreb som et paradigmeskift i lærernes hverdag.

– Det er en indgriben i så mange subtile områder – det forgår dybdepsykologisk ind i marven på jer. Hvis det, I har været ude for, ikke havde været bestemt af politikerne, var I blevet tilbudt psykologhjælp.

Helen Christensen opfordrede lærerne til, for elevernes og ikke mindst deres egen skyld, at få den nye virkelighed til at give mening.

– Der kommer ikke nogle og ordner det for jer. Der kommer kun det lys for enden af tunnelen, som I selv tænder. Hvis ikke I selv ordner det, vil det begynde at skade immunforsvaret, pointerede hun og mindede i øvrigt om, at forskning

Pindedans, gordiske knuder og forandringskurver på Skarrildhus.

peger på, at den vestlige verden i år 2030 vil stå med et uendeligt antal forandringer.

– Kurven er stejlt opadgående.

16 millioner til it

ÅLF og Børn og Unge har tidligere indgået en aftale om, at en pulje på 6,25 millioner kroner fra sparede lønudgifter under forårets lockout skal anvendes til at give skolerne et samlet løft på it-området. Byrådet har afsat yderligere 9,75 millioner kroner for at sikre, at der kan indkøbes it-udstyr, som reelt understøtter lærernes arbejdsbetingelser i forlængelse af sko-

lereformen. Der er også afsat midler til, at enhederne kan udskiftes hvert fjerde år.

Børn og Unge skønner, at alle lærere samt halvdelen af pædagogerne på skolerne vil have behov for en bærbar pc til undervisningsformål.

ÅLF og de aarhusianske lærere er ikke med i beslutningen om, hvilken computer der anskaffes. Når computerne er udleveret, vil ÅLF informere medlemmerne om en række forhold, de skal være opmærksomme på ved brug af computere, der stilles til rådighed som arbejdsredskab.

Skole for alle i

200 år

I 2014 er det 200 år siden, at der blev indført undervisningspligt for alle danske børn. På nationalt plan bliver det fejret med et jubilæum, som H.K.H. Kronprinsesse Mary bliver protektor for, og som Undervisningsministeriet er i gang med at planlægge.

Styrelsen mener også, at der er grund til at fejre den aarhusianske folkeskole og vil derfor tage kontakt til Børn og Unge om et eventuelt samarbejde om initiativer i forbindelse med jubilæet.

Århus Lærerforening

- 5. Kom og giv mig alle mine peng' ja!**
Det er en god ide at gennemgå sin lønseddel grundigt.
- 16. Jul i Den Gamle By**
– en af de mindste medlemsgrupper i Århus Lærerforening.

Lærer i Aarhus

- 6. Mærkeligt at voksne ikke kan blive enige!**
Uddrag af lockouthistorier fra daværende 3. C og deres forældre på Rosenvangskolen.

Indblik

- 8. Tanggaard og Tekanden**
Lene Tanggaard, Professor i pædagogisk psykologi og forsker ved Aalborg Universitet, tager en snak med SKOLEN om kreative læreprocesser.

Udblik

- 12. SPOT på ...**
- 14. TR-kursus i forandringens navn**
Nogleordene på Skarrildhus var reform, Aarhusaftale og forandringer.
- 15. Husk at søge innovationsmidler**
Byrådet i Aarhus har afsat 30 millioner kroner om året til projekter, som udvikler nye metoder til at løse opgaverne bedre og billigere.

- **SKOLEN** udgives af Århus Lærerforening
Grønnegade 80, 2. · 8000 Aarhus C
8613 0388 · 133@dlf.org
- **Redaktion:** Michael Rønne (ansvarshavende og annoncerekspedition)
- **Skrivende medarbejdere:**
Pia Bonnesen
Martin Lauritzen
- **Layout og tryk:** Zeuner Grafisk as
Skovdalsvej 22 · 8300 Odder · 8746 4010
www.zeuner.dk

Find ÅLF på Facebook

- **Næste nummer af SKOLEN:**
Nummer: 1 2014
Udkommer: 17. februar 2014

Artikelforslag og ideer kan sendes til
SKOLENs redaktion på 133@dlf.org

Foto: Chili.

Foto: ÅLF.

Af formand Jesper Weber Skorstengaard
og næstformand Dorthe Ryom Fisker

Nyt år – ny virkelighed

2013 vil stå som året, hvor lockouten og det efterfølgende regeringsindgreb udfordrede os som stand. Men 2013 vil også blive husket som året, hvor vi for alvor mærkede, hvad det betyder at være en fagforening. I første omgang tabte vi kampen om arbejdstid, men via vores stærke fællesskab i foreningen har vi lagt grundstenene for de næste kampe. Lockouten viste os også, at vi som lærere nyder stor sympati og opbakning i befolkningen. Det er værd at huske på i fremtiden.

1. januar 2014 træder det nye byråd sammen på Rådhuset. Det betyder, at vi skal sige goddag til en ny rådmand for Børn og Unge og et nyt Børn og Unge udvalg. Vi står foran store forandringer, og et tæt samarbejde med byens politikere er nødvendigt for den indflydelse, vi skal og bør have på den lokale skolepolitik. Derfor vil vi umiddelbart efter nytår invitere de enkelte partier og deres repræsentanter i Børn og Unge udvalget til kaffemøder i foreningen for at klæde dem bedst muligt på til et konstruktivt samarbejde, til gavn for både børn og lærere.

På Samsø er vi i den helt særlige situation, at den afgangende kommunalbestyrelse har vedtaget, at de ikke vil indgå en aftale om lærernes arbejdstid med Århus Lærerforening. Med valget af en ny borgmester på Samsø, vil der efter nytår være en ny politisk virkelighed, og derfor håber vi på, også her, at kunne samarbejde om skolen og lærernes arbejdsvilkår.

Inden vi lukker helt ned for 2013, vil vi gerne takke dig for din indsats og dit engagement under lockouten og i det daglige arbejde.

Med ønsket om en glædelig jul og godt nytår.

Kom og giv mig alle mine peng' ja!

Er det lang tid siden, du har kastet et grundigt blik på din lønseddel? Så kan det være en god ide at bruge lidt tid på at se den igennem. Der er flere fejl på lønsedler, end du lige går og tror, og en lille fejl kan over tid blive til mange penge.

Før sommerferien modtog konsulent i ÅLF, Michael Rønne en lønsag, som han trækker frem, som et godt eksempel.

– Her i efteråret afsluttede jeg en ”sjov” lønsag. Den drejer sig om en lærer, der har haft fire forskellige medarbejdersnumre og har fået udbetalt løn på dem alle. Der har ikke været en opgaveoversigt fra starten, og beskæftigelsesgraden har løbende ændret sig. Efter et langstrakt forløb ender det med, at Aarhus Kommune rejser et lønkrav på cirka 25.000 kroner overfor læreren. I gennemregningen viser det sig, at Aarhus Kommune faktisk **skylder** læreren 27.500 kroner plus 17,3 % i pension. I alt 32.258 kroner. Det er alligevel en del, og efterfølgende er pengene blevet udbetalt.

Grundlaget for din løn er overenskomsten. Der er både den centralt aftalte overenskomst, og så er der de lokale løndelevforhandlet af ÅLF. Mange tillæg er i spil, og har du en opgaveoversigt, så er den vigtig, da den er baggrund for de tillæg, du modtager.

I år har ÅLF fået mange lønsager ind, og vi bruger meget tid på dem. De går fra at være relativt simple og ukomplicerede til at være forløb på op til næsten et års

Konsulent i Århus Lærerforening, Michael Rønne.

varighed. I de tungere sager sender konsulenterne excelarket på regulært overarbejde.

– Der er god grund til at være opmærksom på sine lønsedler, og specielt

hvis arbejdsgiveren mener, at man skylder penge. De sager kan sagtens gå hen og få et andet udfald. Så rådet er, at hvis man ikke forstår sine lønsedler, så tag kontakt til TR eller Grønnegade påpeger Michael Rønne.

Du skal være særligt opmærksom på din løn:

- hvis du er timelønnet (særligt pensionsindbetalinger)
- hvis du har afholdt orlov
- hvis du har haft en ændret beskæftigelsesgrad
- hvis der er reguleringer på din lønseddel
- hvis du har modtaget en acontoudbetaling
- hvis du skifter job eller går på pension
- hvis du ikke får undervisningstillæg/andre timebaserede tillæg
- hvis du har mere end et medarbejdersnummer
- hvis du ikke har fået en opgaveoversigt
- hvis kommunen/regionen/staten mener, du skal betale penge tilbage
- hvis der sker ændringer i dine tillæg (typisk i forbindelse med et nyt skoleår)

Mærkeligt at voksne ikke kan blive enige!

Lockouten af lærerne og det senere lovindgreb i foråret var dansk historieskrivning. Så hvorfor ikke lade elevernes oplevelser blive en del af historien? Lærer på Rosenvangskolen, Lisbeth Priskorn, opfordrede sine elever til at tage dagbogsnotater, hvis de havde tid og lyst, mens hun var lockoutet. Notaterne er blevet til en række lockouthistorier forfattet af elever og forældre. Læs uddrag her.

Redigeret af Martin Lauritzen

Klarede testen. I lockouten lærte jeg for alvor at være alene hjemme. Det var sjovt de 3 første uger. Den sidste uge var rimelig kedelig. Tiden sneglede sig af sted, de to timers lektier følte som 4 timer. I den tredje uge havde vi i matematik en national prøve. Det var på en måde godt, at der var lockout, for jeg fik lavet mere matematik end normalt, og så klarede jeg testen bedre. (...) Jeg syntes det var lidt sjovt, at der var lockout. Man skulle ikke så meget i skole og have timer ligesom i et normalt skema. Men jeg synes, at det er mærkeligt at voksne mennesker ikke kan blive enige. Det er nogle børn meget bedre til. *(Rasmus)*

Dansende baby. Det mest sjove var at spille fodbold med Stine og Bjarke, fordi de snød mega meget, og så blev det bare så sjovt. Jeg var også på arbejde med min mor sammen med Jonathan. Det var ret sjovt med alle de babyer. Der var én, der dansede Gangnam Style foran os. Han var ret sjov. Jeg blev mega glad, da jeg hørte, at lockouten var forbi. Jeg var begyndt at kede mig, og jeg glædede mig til at se mine venner fem gange om ugen igen. *(Mads)*

Tillid til lærerne. Som mor nød jeg at have mulighed for at være mere sammen med Mads end sædvanligt og på en anden måde. Det var fx rigtig dejligt at opleve, hvordan både Mads og hans ven Jonathan var omsorgsfulde over for børnene i min institution. (...) Vi forsøgte at kompensere for den faglige indlæring

ved at "tvinge" Mads til at skrive dagbog og sørge for, at han fik læst hver dag. Vi har ikke haft nogen stor bekymring for, om de manglende ugers undervisning, er

Eskild: Jeg syntes det var kedeligt, at vi ikke havde så mange timer, men det var hyggeligt at være sammen med vennerne.

noget der på sigt, vil efterlade et fagligt hul. Vi har så stor tillid til lærerne, at vi er sikre på, at de på den ene eller anden måde nok skal sørge for, at børnene får indhentet det forsømte. Alt i alt var skolelockouten nok mest af alt en periode, som vi vil tænke tilbage på som en god tid, som gav os mulighed for at være mere sammen med vores søn, end vi plejer. *(Helle, mor til mads)*

Gys & postkort. Der begyndte nu at snige sig en følelse af utålmodighed og lidt mismod ind i familien. Eskild gjorde sig overvejelser omkring vores økonomi med en far (lærer.red), der ikke fik løn.

Vi ønskede alle blot at få vores hverdag tilbage. Følelsen af blot at have fået forlænget sin påskeferie var forduftet og erstattet af et savn og et ønske om at

Alma: Jeg ser tilbage på lockouten, som "en kedelig tid med en usikker hverdag med få timer". Vi har flere timer igen, men det har jeg vænnet mig til, siger Alma.

komme i skole igen. Vi begyndte selv at opfinde lektier. Eskild skulle foruden at læse hver dag også skrive. Det betød, at han fik skrevet nogle gyserhistorier og postkort, samt øvet den lille tabel. (...) Eskild nævner flere gange dagligt, at han savner sin skole, og da indgrebet er en realitet, siger han ligeså mange gange, at han glæder sig til at skulle i skole igen. *(Eskilds familie)*

Kedeligt. Jeg syntes, det har været kedeligt, at skolen har været lukket i fire uger. Selvom min mor, søster og jeg har hygget os nogle dage, har jeg savnet mine klassekammerater og lærere. Da jeg godt kan

Lockouten af lærerne er for længst blevet både historie og historier for eleverne i 4. C på Rosenvangskolen.

lide at gå i skole, har det ikke været sjovt at undvære sine klassekammerater og sin undervisning i så lang tid. De gange, jeg har været i skole, har jeg haft matematik, og det syntes jeg har været kedeligt, da det kun har været det ene fag. (*Gülgin*)

Savner skolen. I tre uger var der lockout, og jeg lavede mange ting. Jeg varovre ved Violas søster Camille, som lavede aktiviteter for pigerne fra klassen, når vi ikke havde timer eller var i SFO. Vi havde to tjenestemænd. Knud, som vi havde til matematik, og hos Inger havde vi timer, som handlede om København. Vi havde syv lektioner om ugen og fri mandag og torsdag. Nogle dage var jeg alene hjemme. Andre dage legede jeg med nogle piger fra klassen. Jeg savnede at gå i skole og have alle mine timer. Det var meget mærkeligt i starten, men hen ad vejen kunne man huske, hvornår vi skulle have timer. (*Ditte*)

Tjenestemand. Efter påske var der lockout i den danske folkeskole. Lærerne blev lockoutet af deres arbejdsgiver, som er kommunerne. Det betød, at mange børn ikke kunne komme i skole. Min klasse og jeg havde nogle få timer, fordi vores

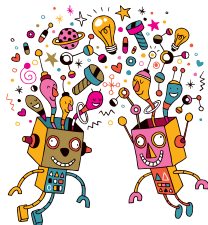
matematiklærer er tjenestemand. En tjenestemand er en, der er blevet ansat, så han ikke kan strejke. (...) I lockouten var jeg blandt andet hjemme hos min venindes storesøster Camille. Hun havde lavet nogle aktiviteter for pigerne fra min klasse. For eksempel bagte vi muffins, legede, strikkede, var en tur i skoven og lavede mad sammen. (*Alma*)

Strammere og slappere. I tredje konfliktuge gik det op for os, at der i skolen og omgangskredsen fandtes strammere og slappere i forhold til begrebet 'hjemmeskole'. Vi forstod, at vi var - er - nogle slappere. Fx skulle en dreng i klassen hver dag læse lektier mindst to timer i streg. Andre skulle skrive så og så mange siders historier i et kladdehæfte, og i nabolaget havde et forældrepar – dog ikke fra Jonathans klasse – hyret en seminaristuderende til kvalificeret hjemmeundervisning af familiens børn på 9 og 12 år. (...) Herre Gud - de går i 3. klasse. Og det er da lidt eventyrligt at holde fri, når andre hænger i en klokkestreng. (*Nanna, mor til Jonathan*)

Mormor i baghånden. Casper og mormor lavede forskellige ting sammen. De

var på Viby Bibliotek og låne bøger, på legepladsen i Skanseparken, gik tur med mormors venindes hund Jep, fordi veninden var syg. De fik chokoladeboller hos Langenæs-bageren, lavede lidt "lektier" ved at læse sammen, løbehjul på Annagade Skole, sov til middag, legede i vores have i dejligt forårsvejr, og så storebror Sebastian træne med superligaholdet på NRGI-arena. En morgen blev Casper sat af med sin cykel ved Ballehage, hvor mormor morgenbader. Mormor havde også dage, hvor hun havde andre aftaler, og Casper derfor ikke var hos hende. Mormor kan rigtig godt lide at være sammen med sine børnebørn, men hun bliver også træt, når de har været sammen en hel dag, og hun har skullet sørge for dem. (*Lotte, Caspers mor*)

Aldrig rigtig glad. Først blev jeg sur, fordi jeg mistede alle mine gode timer. Jeg blev aldrig rigtig glad under hele lockouten. På et tidspunkt blev det lidt bedre, fordi min mor tog fri fra arbejde. Vi tog ud nogle steder, fordi jeg kedede mig. Vi havde nogle timer i skolen. Men det var kun matematik. Jeg blev glad, da vi skulle i skole igen. (*Suhuur*) □

Tanggaard og Tekanden

John Keating. Måske ringer det ikke umiddelbart i genkendelsesklodderne, men på Welton Academy ansatte de en lærer, som kunne noget med kreative læreprocesser. Han fik eleverne op at stå på bordene og råbe O Captain! My Captain!

Af Pia Bonnesen

Carpe diem! Seize the day! – og så er ingen vel længere i tvivl om, at John Keating er lærer i filmen Døde Poeters Klub. På rigtig mange måder er filmen fra '89 et illustrativt eksempel på Lene Tanggaards definition af kreative læreprocesser. For ligesom John Keating, i skikkelse af Robin Williams, opfordrer sine elever til at gribe dagen, taler Lene om 'at gribe muligheden i øjeblikket'. For kreativitet kan vi hverken designe eller forcere.

– Det handler rigtig meget om at lære børn og unge, at viden er noget, vi kan gøre noget med. Altså det er ikke bare noget, vi skal proppe ind i hovedet og så sidder det fast. Hvis vi skal øge børnenes

kreative potentiale, så skal vi lære dem, at den viden de får, den kan de gøre noget ved og med. Kreativitet er mere end det, der foregår i de kreative fag. Det peger på en bestemt forståelse af viden. En meget handlingsorienteret forståelse af viden.

Lene Tanggaard er uddannet cand.psych. fra Aarhus Universitet og Ph.d. fra Aalborg Universitet. I dag er hun professor i pædagogisk psykologi og forsker ved Aalborg Universitet. SKOLEN møder Lene over en kop te til en snak om kreative læreprocesser i skolen. Tekanden, der hviler sin varme, runde mave tungt på det lange bord, skal snart vise sig at blive en ivrig medspiller i samtalen.

– Kreativitet i undervisningen finder vi måske især i projekter, tværfaglige forløb og temadage, hvor man gør noget andet med sine fag. Men det er ikke kun dér.

Det er også de små ting i dagligdagen, og det er måske der, vi nogen gange gør den største forskel. Det er egentlig bare en opmærksomhed på det

enkelte barn. Hvis Anton siger, 'hvad nu hvis den her tekande var et sørøverskib?' Altså skaber et nyt univers. Det er det, man skal gribe som lærer, hvis man kan. Og give børnene lov til det. Jeg har observeret, at mine egne studerende spørger mere og mere 'må vi godt det?' Det er måske effekterne af det præstationsorienterede skolesystem, vi er ved at udvikle. At der er kæmpe stor usikkerhed i forhold til at eksperimentere med sin faglighed. Vende tingene på hovedet.

I Døde Poeters Klub tør John Keating vende tingene på hovedet og sige, 'hvad nu hvis?' Hvad nu hvis vi river alle siderne med den matematiske formel til forståelse af poesien? Hvad nu hvis vi stiller os op på bordene og reciterer digte? Hvad gør det så for præsentationen og oplevelsen af digtet? Det er det, han tør og gør, og det der får hans elever helt op at stå på bordene og råbe O Captain! My Captain!

Ren og uren pædagogik

For Lene Tanggaard er kreativitet og begrebet uren pædagogik tæt forbundet. Uren pædagogik har den grundantagelse, at vi ikke kan tale om metoder som no-

get uafhængigt af fagenes indhold. Uren pædagogik er det, vi som lærere praktiserer, når vi blander metoder og griber øjeblikket med udgangspunkt i børnene og vores faglighed. Præmissen for den urene

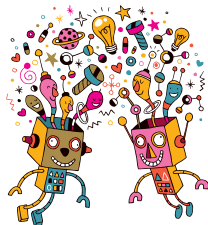
Kreativitet er den sociale transformering af idéer. Evnen til at skabe noget nyt ind i en given sammenhæng. Social anerkendelse af idéer. Vi skaber noget sammen.

Innovation er den økonomiske transformering af kreativiteten.

pædagogik er den rene pædagogik. Altså tendensen til at tale om pædagogiske metoder som færdige koncepter i undervisningen.

– I min optik findes der kun uren pædagogik. Ikke som et koncept eller en metode, men en måde at tænke undervisning på. En måde at tænke opbygning af læringsmiljøer på, siger Lene.

Hvis du allerede underviser efter metoderne læringsstile eller Cooperative Learning, synes du måske, at du arbejder kreativt med din undervisning. Men ifølge Lene Tanggaard skal vi passe på, når vi mere eller mindre blindt importerer metoder og læringskoncepter fra USA.

– Amerikanerne er dygtige til at konceptualisere. I den sammenhæng er det vigtigt, at vi husker på hvilke menneskesyn, der ligger gemt i de her koncepter. Hvad vil vi gerne opnå med dem? Børnene har en tendens til ret hurtigt at lure koncepterne, der kan blive lidt rutineprægede. Et afsæt i stoffet, selve temaet, kan nogen gange give en mere kreativ og inspirerende undervisning. Så det mere er stoffet, der guider, end det er metoden, uddyber hun og fortsætter.

– Vi skal måske betragte metoder som læringsstile og Cooperative Learning som mulige håndgreb. Som værktøjer man kan lægge ned i værktøjskassen og sige, 'okay, så har jeg også en hammer'. Men det er håndværkeren, den faglige professionelle lærer, som er i stand til at se hvilke håndgreb, der giver mening i den konkrete situation. Og derfor er håndgrebene i min optik sekundære. Den urene pædagogik angår, at vi ved, hvorfor vi gør det her. Hvad vi skal gøre med det, og så skal vi stille spørgsmålet, hvordan kan vi så komme derhen? Den rene pædagogik stiller kun spørgsmålet om hvordan.

Nationale test og tid til faglig fordybelse

Tid til faglig fordybelse er en vigtig forudsætning for at skabe kreativt fremmende undervisning, mener Lene, og bringer hele dilemmaet omkring nationale test på banen. Vi ved, at tid på mange måder er et afgørende moment for god undervisning. Både tid til forberedelse og faglig fordybelse for lærere og elever.

– Der skal være tid til at forberede sig godt, og der skal være tid til at hente nye interessante materialer ind, hvis man skal facilitere de her processer. Enhver dygtig lærer ved ofte uafhængigt af tests, hvem der klarer sig godt, og hvem der

“Vi kan teste, teste og teste, ligesom vi kan gå på vægten hver dag. Det er ikke nødvendigvis sikkert, at vi taber os af det. Og det er heller ikke sikkert, vi får lyst til at læse mange bøger, bare fordi vi bliver grønne i nationale test.”

Lene Tanggaard

klarer sig dårligt. En lærer tilbringer jo ufattelig mange timer sammen med børnene og har derigennem mange timers observation at bygge sin pædagogiske vurdering på, vurderer Lene.

– Vi skal bruge vores indgående kendskab til børnene til at gribe de små ting i dagligdagen. Til at gribe et 'hvad nu hvis'. Det gælder om at styrke børnene i at turde stille spørgsmål og blive ved med at stille dem. For det er det, der lægger kimen til at udvikle nye ting i hverdagen, pointerer hun.

Hendes pointe omkring det at fremme kreative læreprocesser, er en særlig opmærksomhed på værdien af fordybelse i fag, traditioner og håndværk. En lærer,

der ved rigtig meget om sit fagområde, er også i stand til at være opfindsom med det. Det er en dybde, der gør, at man kan se muligheder. Så børnene skal altså kunne noget, for at kunne handle kreativt. Vi er nødt til at vide, hvad en tekande er for at kunne finde en potentiel ny måde at bruge tekanden på.

– I forhold til at øge børnenes kreative potentiale så spiller skolen en stor rolle i relation til at bibringe viden, der gør, at man er i stand til at handle på nye måder. Vi skal arbejde med at komme kreative veje ind i fagligheden og vække børnenes lyst til at tage fat i det. Arbejde grundigt og systematisk med fagligheden så vi kan lave interessant og vedkommende undervisning, forklarer Lene.

Eksempler på stilfærdig kreativitet

1. Kreativitet kan være de mindste små ting. Det kan være læreren, der har iagttaget en elevs interesse for naturvidenskab, medbringer nogle gamle Illustreret Videnskab-blade og lægger dem i klassen. Det vil give eleven nye muligheder for at fordybe sig i noget, han er optaget af.
2. Historielæreren, der er rollemodel i forhold til at inspirere børnene til at turde gøre nye ting og kommer udklædt ind i undervisningen. At være original på sin egen måde.

Hvad skal man passe på i den kreative undervisning?

Det kan være fristende, når vi bliver inspireret, at ryge i den faldgrube, der hedder 'Ud med alt det gamle. Ind med alt det nye og eksperimenterende'. For hvorfor skifte noget ud som måske fungerer godt? Det er vigtigt, vi skaber rum for fordybelsen og har roen til at turde være ved det samme i længere tid ad gangen. At man som skole står fast på noget af det, man ved er godt, og eksperimenterer med det, der giver mening.

Sammen med HUMMELs ejer, Christian Stadil, har Lene skrevet 'I bad med Picasso'. Bogen handler om, hvordan man bliver mere kreativ. I den fortæller de to om at bevæge sig på kanten af

boksen. Designerne hos HUMMEL får nemlig kun lov til at ændre én ting ad gangen, selvom de har en masse idéer til forandringer i designet.

– I stedet for at tænke ud af boksen hele tiden, så skal vi arbejde med, at identifi-

cere kernen i det vi gør. Hvad er det, vi er gode til? Hvad er det, vi har succes med? Hvilke ressourcer har vi i huset? Og hvordan kan vi så bevæge os på kanten af det? Vi skal selvfølgelig forandre os for at være i samklang med tiden, men den bæredygtige form for kreativitet findes der på kanten, afslutter Lene.

Teen er drukket. Interviewet afsluttet. På vej ud ad døren frister inspirationen til at vende bunden i vejret på den insisterende tekande, tage den på hovedet som en anden kaptajnshat og råbe et O Captain! My Captain! ... Men kun hvis kanden er tom. □

Stort engagement – men aldrig fast 😊

Pensionisternes i ÅLF havde i oktober måned besøg af musikeren Anders Errboe, som fortalte om sit liv med musik og om de mennesker, han har mødt på sin musikalske vej.

Judith Schäfer fortæller:

– Anders Errboe er opvokset i Viby, har gået i Viby Skole og er student fra Marselisborg Gymnasium. Han mødte H. C. Vartenberg og de dannede et or-

kester, som spillede i Den Gamle By i Fest-ugen og lavede musikken til Ingrid og Lillebror-udsendelserne. De spillede endog til Margrethe og Henriks bryllup, og han har akkompagneret Raquel Rastenni og Birthe Kjær. Han har endvidere spillet i mange år

i Østjysk Musikforening og på Svalegangen og Aarhus Teater. Han har aldrig haft et fast engagement og fik i mange år øl som betaling – efterhånden temmelig mange. I 1969 kom han i byorkestret med sin kontrabas, som han også havde medbragt til foredraget og gav et enkelt nummer på.

Det blev en fornøjelig eftermiddag for os.

Tag din klasse med i Den Gamle By

Undervisningsafdelingen i Den Gamle By tilbyder en lang række gratis oplevelses- og læringsforløb. Tilbuddene er rettet mod samtlige klasser i folkeskolen, og der er specielle forløb for børn med særlige behov. Uanset hvilken klasse du tager med, så følger der altid et relevant undervisningsmateriale med.

Den Gamle By

Herunder kan du se eksempler på forløbene.

- Kom og leg: 1.-3. klasse
- En skoledag i 1864: 4.-7. klasse
- Flugten til Amerika: 6.-8. klasse
- Forbrydelse, retfærdighed og straf: 8.-10. klasse

Dramatiserede rundvisninger:

- Det sidste farvel: om døden og begravelse 7.-10. klasse
- Der var engang en digter: H. C. Andersen 3.-10. klasse

– Og mange, mange flere – hvoraf et par stykker også kan bestilles på engelsk.

Du kan læse mere på

www.dengamleby.dk/undervisning, eller du kan kontakte Undervisningsafdelingen på undervisning@dengamleby.dk eller på telefon 8612 3188.

Baustrup på Mantziusvej

Skåde Skole holder hvert andet år en temaug, som kaldes Baustrup-ugen. Ugen er et led i uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering og er obligatorisk for alle klasser.

I år kunne man besøge byen Baustrup i uge 45, hvor skolen var omdannet til et minisamfund med et varieret udbud af private virksomheder, samfundsinstitutioner, kultur- og fritidstilbud. Baustrup havde desuden et byråd, en borgmester og sin egen møntfod: Bau. Der var etableret en webavis, Baustrup News, med løbende nyhedsopdateringer på alt, der rørte sig i det lille samfund. Og naturligvis var der grund til også at tænde for Baustrup Radio, der ikke kun var dejlig musik, sangdedikationer og ballade. Hver gang klokken slog for en hel time bragte Baustrup Radio nyhedsopdateringer, reklamer og efterlysninger.

Foto: Karen Monrad.

Ved ugens afslutning takkede borgmesteren og Bautrolden af efter et veloverstået Baustrup.

Ifølge formanden for skolebestyrelsen, Werner Kaihøj, var det endnu en helt fantastisk Baustrup for eleverne og en dejlig besøgsdag for søskende, forældre, bedsteforældre og de mange venner af Skåde Skole.

– Når Baustrup begynder at rumle ude i bakkerne, kan vi mærke på vores børn, at de glæder sig, som var det juleaften. Og når eleverne har forladt Skåde Skole og taler om, hvad de

savner mest fra skolen, siger de fleste straks Baustrup, skriver han i en takkehilsen til Skåde Skoles medarbejdere.

Tro og viden i skøn forening og lækkert layout

Steno Museet og Skole-Kirke-Samarbejdet har begået et ambitiøst undervisningsmateriale. Materialet indeholder blandt andet en iBog – og så er det i gratis.

Af Pia Bonnesen

Gorm var fysiklærer. Gorm var også gårdvagt. Den eneste vel at mærke og af den gamle kvalitet. Gorm gik i poloshirt – også om vinteren og kunne få store drenge til at græde. Der var stor respekt om Gorm, og som fysiklærer forventede Gorm, at eleverne vidste, hvad de talte om. Svar som 'det tror jeg nok' og 'det er det vel', besvarede Gorm med, 'du skal ikke tro, du skal vide' og 'Vel, det er noget, man vasker op i'. Fysiklæreren Gorm var aldeles stålfast i sin overbevisning om, at tro og viden var, og er, to uforenelige størrelser. Men er de nu også det?

En arbejdsgruppe bestående af en videnskabshistoriker og fysiker, en museumsformidler, en lærer samt en præst står bag materialet **Tro og viden om verden**, der henvender sig til mellemtrinnet. Målet har været at skabe et nyt undervisningsmateriale med fokus på verdensbilleder i bredeste forstand og at kombinere den religiøse skabelsesforståelse med naturvidenskabelige opfattelser.

Undervisningsmaterialet består af en lærervejledning og en iBog til brug på iPad. Har du ikke adgang til elev-iPads kan iBogen rekvireres som pdf-fil til brug på SmartBoard og computer.

Materialet

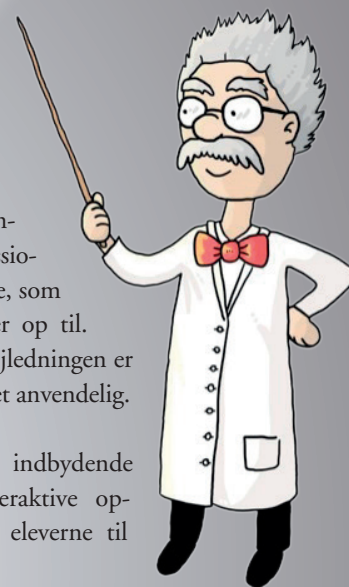
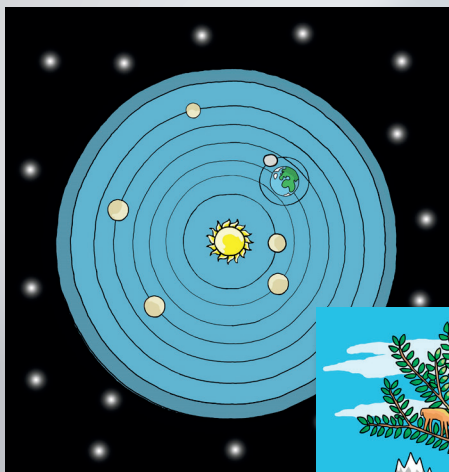
Lærervejledningen er meget fyldestgørende og består af tre dele:

- Første del fortæller om projektets mål og muligheder.
- Anden del er baggrundsviden om tro, viden og verdensbilleder.
- Tredje og sidste del er en introduktion til iBogen, samt en konkret undervisningsvejledning til elevopgaverne.

Baggrundslæsningen er en kompakt læseoplevelse, men gør det den skal, nemlig klæde læreren godt på til undervisningen og de reflekterende diskussioner med eleverne, som materialet lægger op til.

Undervisningsvejledningen er konkret og meget anvendelig.

iBogen har et indbydende layout. De interaktive opgaver udfordrer eleverne til

Professor Vis guider og uddyber i iBogen

at tænke kreativt og reflektere over tilværelsen i spændingsfeltet mellem videnskab og religion. iBogen er brugervenlig og vil givet være et hit hos eleverne.

Rekvirering

Send en mail til info@skole-kirke-aarhus.dk. Efterfølgende vil du modtage et link og en vejledning til download af materialerne.

Det er muligt at inddrage en rundvisning for 475 kroner på Steno Museet, som tager afsæt i iBogsmaterialet – eller besøg museet, gratis, på egen hånd. Book eller orienter om besøg på 8715 5415 eller stenomuseet@si.au.dk

TR-kursus i forandringens navn

I uge 46 var TR'ere og TRS'ere samlet til det årlige kursus på Danmarks Lærerforenings smukke kursusesejendom Skarrildhus. I år var nøgleordene reform, Aarhusaftale og forandringer. SKOLEN har talt med 3 af kursusedtagerne.

Mette Elisabeth Holst Manstrup,
TR, Samsø Skole.

Lærerne på Samsø står i en noget anden situation end resten

af lærerne i ÅLF. Samsø kommune trak sig ud af arbejdstidsaftalen, hvilket har efterladt en stor del af lærerne med en dobbelt frustration over situationen og fremtiden.

–Vi har følt os ligeså tromlet som jer, og vi er ikke ramt mindre, fordi vi nu står i den her situation, at vi ikke har kunnet få vores nuværende skoleledelse til at gå med på at lave den her aftale (Aarhusaftalen).

Selvom vi sidder lidt uden for, er det interessant at være på Skarrildhus alligevel. Vi kender eksempelvis ikke vores budget, og hvad man har tænkt sig, da vi er uden for Børn og Unge. Derfor er det interessant at se den gennemgang vi har haft i 'Forstå skolens budget'. Det gør, at vi har et par opmærksomhedspunkter på forhånd. Det er en fin indsigt at have, og den er meget konkret.

Vi har fået inspiration til, hvordan vi kan arbejde med at vende det mindset mange kolleger sidder med. Ulysten til reformen og ikke mindst arbejdsforholdene omkring den er der stadig, men hvis ledelse og medarbejdere kan finde en fælles forståelse, er der en vej. □

Kasper Bilenberg,
TR, Elsted Skole.

Usikkerheden om reformens påvirkning af arbejdsopgaverne og lærervirkeligheden

efter 1. august 2014 er til at tage og føle på. Der ligger en stor opgave hos TR'erne med at få vendt humorbarometeret og modet hos lærerne.

–For mig giver kurset en samhørighed med ligestillede kolleger fra andre skoler og mulighed for at vende noget, man ellers kun går med til dagligt på sin egen skole. Det er mit håb, at jeg kommer tilbage og er endnu bedre klædt på til hele debatten om, hvordan vi får hele næste år til at fungere.

Jeg kan mærke, at vi som TR'ere er kommet dertil, hvor vi godt er klar over, at vejen fremad er fremad. Men der er vores kolleger på skolerne ikke. De gode gamle dage kommer aldrig mer' tilbage, og det er vi bare nødt til at handle ud fra. Der er et langt arbejde her fra og til sommerferien, som minimum – og måske også ind i næste skoleår – på at få dem overbevist om " ja, det er nogle lortekort, der er blevet delt, men vi må spille dem så godt vi kan". Ellers giver det bare ikke mening. □

Flemming Pedersen,

styrelsesmedlem, samt medarrangør og planlægger af kurset.

Flemming beskriver hvad det giver ham som styrelsesmedlem at deltage i kurset og tankerne bag programlægningen.

–Kurset giver mig en mulighed for at være sammen med tillidsrepræsentanterne på alle skolerne, og det kan jeg bruge til at få nogle input til, hvad der rører sig hos medlemmerne. Vi står midt i en af de største udfordringer som lærere og tillidsrepræsentanter i mange år. Formålet med kurset, som er et led i tillidsrepræsentanternes efteruddannelse, er at styrke sammenholdet og at ruste dem bedst muligt til den situation, lærerne står i lige nu. Gøre dem klogere på hvad der sker med mennesker i en organisation under store forandringer, og hvad kan man gøre for at hjælpe dem? Der er også et socialt aspekt i programmet. Selvom mange ting er svært og alvorligt, så tænker jeg, at man skal have plads til at grine med hinanden, så får man også energien til at løse de svære ting. □

Husk at søge innovationsmidler

Ansøgningsfristen om lokale innovationsmidler fra Børn og Unge er den 1. februar 2014.
Det bliver årets eneste ansøgningsfrist.

I 2013 var Flipped Classroom og cfl Online to af i alt 48 små projekter i Børn og Unge, som fik en hjælpende hånd fra Børn og Unges lokale innovationsmidler. Derudover har foreløbigt 15 projekter fra hele kommunen fået del i den store, tværgående innovationspulje og 14 mere er på vej. Sådan gik det med Flipped Classroom og cfl Online:

1. Flipped Classroom fik lokal og landsdækkende anerkendelse

Elev Skoles projekt Flipped Classroom fik i november en 2. plads ved uddelingen af KL's Innovationspris. Det skete et år efter, at lærer Anders Schunk med opbakning fra sin ledelse og forældrene begyndte at vende undervisningen om:

Hvad var din motivation for at gå i gang?

– Jeg er jo interesseret i at finde ud af, hvordan jeg imødekommer skolens mål og skaber god læring for mine elever. Flipped Classroom er et redskab, jeg bruger i den forbindelse. Jeg kan flytte fokus i skoletiden fra undervisning til læring, og det synes jeg, er enormt spændende. Eleverne ser mit læreroplæg på video hjemme, og de får lov at arbejde aktivt i skoletiden.

Om innovationsmidlerne

- Byrådet i Aarhus har afsat 30 millioner kroner om året til projekter, som udvikler nye metoder til at løse opgaverne bedre og billigere
- I 2013 og 2014 har Børn og Unge også fået 4,3 millioner kroner pr. år til lokale innovationsprojekter

Frist:

Fristen for ansøgninger er 1. februar 2014

Læs mere:

Ansøgningskemaer, fakta og tidligere ansøgninger finder du på www.innovationiaarhus.dk

Det giver mere engagerede elever, der hele tiden må bidrage og tænke sig om. Modellen imødekommer også det store fokus, der er kommet på inklusion. Rigtig mange elever bruger utrolig meget energi på at være i klasselokalet. Der er ekstremt meget, der kan forstyrre og det kan være svært for mange. Men når undervisningen nu finder sted hjemme i trygge omgivelser, kan eleven slappe af under læreroplægget og koncentrere sig om det faglige, fortæller Anders Schunk.

2. Lærerne fik en kommunikationsplatform

Med cfl Online fik alle lærere i december en ny online kommunikationsplatform til videndeling mellem Børn og Unges institutioner – og nyt om pædagogisk IT, skolernes læringscentre og kurser. Som lærer har du automatisk adgang til portalen via Uni-Login – uanset hvor du er. Du finder den også i personale-Intra under 'Samarbejde'. Via portalen får du sparring, idéer og undervisningsforløb og kan bruge skolens og kommunens læremidler. Sammen med din leder kan du også booke en af Børn og Unges ressourcepersoner (De 32). Nu skal cfl Online udvikles i samarbejde mellem brugere, Center for Læring og Kommunikation: – Jeg ser frem til at få jeres input til, hvordan vi bliver endnu bedre, siger leder af Center for Læring, Inger Surrow. □

Århus Lærerforening

Meget mere end jul i Den Gamle By

Af Pia Bonnesen

Året er 1864. I renæssancegården i Badstuegade knejser det sorte smedjærns-komfur stolt i det ene hjørne. I tallerkenrækken på væggen står husets fine tallerkener i geled. Kaffen serveres i en fornem, blåmønstret fajancekop. Selvom dette er et hus med vandposten trukket helt ind i køkkenet, så skal vi længere op i det finere borgerskab for at finde porcelæn i dækketøjsskabet. Den hjemmebagte vaniljekrans fås imidlertid ikke bedre noget andet sted i byen. – Og serveres med en advarsel om, at den er stærkt vanedannende. Jeg er overbevist ved første bid.

Men det er ikke det eneste jeg overbevist om. Sammen med mig sidder Marianne Bager og Henning Lindberg, og da jeg tænder for diktafonen, må jeg nødtvungent suse fra 1864 til nutiden. Huset ligger ikke længere i Badstuegade i Aarhus, men er flyttet til Vestergade i Den Gamle By, hvor det nu fungerer som ramme for undervisningsforløb for skolebørn. Det er også her Undervisningsafdelingens to lærere, Marianne og Henning, har deres kontor.

De er begge uddannede lærere og har taget Pædagogisk Diplomeksamen i

Succesen i tørre tal

- I 2006 havde museet 140 bookede forløb med aktører.
- I 2012 var tallet steget til 340 fordelt over 200 skoledage.

Marianne og Henning anno 1864.

Drama og repræsenterer en af de mindste medlemsgrupper i Århus Lærerforening. Marianne og Henning har været ansat på fuld tid i Den Gamle By siden 2005 og har ansvaret for Undervisningsafdelingen, børneaktiviteter og Levende Museum, herunder uddannelsen af aktører. Aktører er de børn og voksne, der medvirker ved skolebesøg og Levende Museum.

– De oplever historie på egen krop, når de får dragter på og kommer i skole. Men de får også førstehåndserfaring, når de bager boller efter gammeldags opskrift, og har været en tur rundt i byen og snakke om melets vej, fortæller Marianne begejstret.

Det hele handler om den sanselige oplevelse af at stå midt i historien. I Den Gamle By kan man mærke, lugte, se og høre. Og der er tænkt over tingene. Undervisningsmaterialer og -forløb passer til skolernes læseplaner. Refleksion er en

integreret del af undervisningen. Her er gennemarbejdet materiale fra børnehave til gymnasium. Der er i høj grad gang i de kreative læreprocesser, når Marianne og Henning iklæder sig de historiske dragter og eksempelvis agerer lærere i den gamle skolestue. Her får børnene lov til at opleve, lære og reflektere over datidens skolegang og klasseskellenes betydning.

For de ældste klasser er der et teaterundervisningsforløb, hvor Henning og Marianne genspiller en faktisk retssag om en mordbrand fra 1800-tallet. Her sidder klassen som domsmænd.

– Det magiske øjeblik er, når jeg rejser mig op og læser selve domsafsigelsen op. Så bliver der helt stille. Det er det originale dokument, næsten hvisker Henning.

Jeg er overbevist. Fat din klasse og tag ind til Den Gamle By og oplev selv lidt af magien. □